

Heilbrigðið, og noget om måden at opfatte tingene på

Heilbrigðið på Vælbastað er en udmærket måde hvorpå man håndterer alkoholisme. Derom skal der ikke sås nogen tvivl.

Dette hjertesuk omhandler imidlertid problemer der allerede er opstået før alkoholismens start og har fået lov til at ligge uøstet.

Karakterbrist som aldrig har været accepteret og er blevet tabu, f.eks. angst, udseende og forskellige former for psykiske lidelser. I det hele taget, egenskaber der har sat »ofret« udenfor det sociale sammenhæng. Skæbnesvangert har disse lidelser fået sin diffinition af ondskab, rygløshed, dårlig karakter o.l. Man har fældet en grusom dom over mange tusinder bundulykkelige mennesker, før man smed dem ud i kulden, bort fra sine øjne fordi man ikke gad hjælpe nogen undtagen sig selv. (Jungleloven).

At der så blev en voldssom reaktion, da der var nogen der oprettet behandlingscentre som Heilbrigði, er en helt anden og lidet flatterende historie.

Nu, hvor alkoholismen er blevet en realitet for misbrugerne, kommer denne i en uhyre vanskelig situation. Eg har af ignorante holdninger møder ham i de fleste borgerlige kredse. Han prøver med næb og klør at tilegne sig den plads i solen der er hans, men han bliver bestandig trådt ned. Resultatet er at det kun bliver de ganske få

der er udrustet med den fornødne frækhed, kynisme og uvidenhed der passer ind i vort samfund, og det er i sig selv meget tragisk.

Om alkoholisme er en sygdom eller ei, vil jeg ikke kommentere, men påstanden om at et sygt samfund skal bemendes af syge mennesker, er jeg ikke glad for.

Det er ret så deprimerende at konstatere at netop dette er et faktum.

Det kan ikke være korrekt, at mennesker der tidligt i sit liv har lidt overlast, eller fra barnsben har været følsomme og sårbare, aldrig skal få muligheden at føle sig som et værdigt væsen, at menneskerettigheder ikke skal berøre personer med denne grufulde lidelse.

Heilbrigði er en udmærket institution til det, den er beregnet til, men den er totalt nytteløs, hvis »patienten« som hidtil, kommer, efter afsluttet behandling, ud til et hermetisk lukket samfund. Hvad der kan gøres ved dette problem er der vist mange svar på, men jeg er bange for at der aldrig kommer nogle spørgsmål, man er ganske enkelt ligeglad. Det første mål kan kun opnås gennem simpel oplysning.

På grund af drastiske nedskæringer i det nationale budget, kommer disse automatisk at ramme ovennævnte behandlingsform og dermed formindskes den folkelige interesse for den, så de fremtid-

ige udsigter virker ikke specielt lovende, alt imens at handel med drikkevarer, øger fra dag til dag til slukning af vor altædende landskassetørst.

Hvis der efter disse betragtninger, kun bliver gjort det der koster mange penge, bliver der ikke ret meget. Der må ske noget med den færøske folkesjæl. En omvendelse, om man vil. Det kan ikke være meningen at mennesker skal være så slavisk underkastede alle de mangfoldige Mammans luner. Han er nødvendig, men ikke den eneste. At mennesker går i en latent trance eller konstant panik i bøn og faste til mammon, kan ikke accepteres som indholdsrigt liv, specielt ikke når Mammon har låst skatte-kisten.

Færøerne var engang et godt kristent land, med mennesker med varmt sind og hjerte. I dag må der med sorg konstateres at griskhed kulde og hjerteløshed er de dominerende faktorer. Gæstfriheden kende ingen grænser når det gælder fremmede, men den er et ukendt fænomen for de sårede.

Da vi ikke her skal fjerne os fra emnet, kan vi konkludere at denne omtalte apati, ignorance og ligegladhed medvirker til sjæleligt forfald, øger alkoholforbruget og mindsker interessen for de nære ting, såvel de højere kunstneriske og åndelige værdier.

Et menneske der er

alkoholist står svagt, men et menneske der ikke er alkoholist, og rækker ham en lukket hånd, er ynkeligt.

Dette er et problem før alkoholismens start, efter dens grufulde realitet, og siden en dominerende hindring for »ofret« i kampen for edruskap.

Der siges at mennesket består kun af to kategorier. De underudviklede, og de overudviklede. Hvis det er tilfældet, er de sidstnævnte absolut ikke i underskud. Der er ikke nødvendigt med indviklede studier for at se om ens mennesker lider nød. Disse studier foretages kun når det kniber med evnerne og viljen, og når der er råd til dem. De er meget kostbare, men aldeles værdiløse.

Nei, det er blevet en folkesygdom at profitbetregne al barmhjertighed. Det var i gamle dage regnet for dårlig sømandsskab, når man lod manden der var gået over bord drukne, fordi han ikke kunne betale for bjærgning forud.

Fulde Frederik kræver hverken barmhjertighed, medynk eller forståelse. Han hører ikke til dem der vil plukke hår af en skaldet.

Han brænder sit lys i begge ender, men til gengæld lyser han også dobbelt så godt som de andre, så længe det varer.

Han ønsker kun at møde sine medmennesker som mennesker, og ikke som gulbelagte uhyrer.

Viðmerkingar til politiska fundin í vági týskvöldið:

Kristiligt atkvøðukradd!

Henda viðmerking er stílað til valevni Kristiliga Fólkaflaksins. Ella rættari, serstakliga til Jenis av Rana, ið eisini hevði ein serstakliga óhugnaligan hátt »at fiska atkvøður«.

Tað kendist óhugnaligt at sita og lurta eftir, hvussu Jenis vátkaði sær i skriftstøðum i Bibliuni, fyrri á tann hátt at vinna tekki veljarans. Kristiligi Fólkaflakkurin stendur fyrri at verja kristindómin her á landi, kristindómurin skal vera grundarsteinurin undir samfelagnum! Tá soleiðis er, skuldi ein trúð, at »Rana-maðurin« virdi kristnu siðalæruna so mikið, at hann ikki á ein slikan hálvavegna blasfemiskan hátt nýtti heilagu skriftina til valagn.

Hetta er eftir minum tykki stór skomm. Eg ivist ikki i, at Jensi av Rana onkuntið, við hjálp frá Gudi, hevur fingið fólk at trúgva. Hann veit, hvat skal til. Somuleiðis veit Jensi av Rana, at kristindómurin hevur ógvuliga fast tak i føroyska fólkinum sum heild. Hervið veit Jensi eisini uttan iva, at mong fólk, tá ið kristindómur verður havdur á lofti, ótilvitandi seta hann í hásæti, og eru tiskil ikki serliga før fyrri at meta um tey viðurskifti, sum »debatturin« i tí einstaka forinum veruliga nøgði seg um. Í hesum forinum politikk-...

Jenis segði, at kristindómurin hevur ikki brúk fyrri politikki, men politikkur hevur brúk fyrri kristindómi. Hetta úttali skal Jensi sjálvur sleppa at standa til svárs fyrri. Eg ætli mær i hvussu so er YVIRHØVUR ikki út i nakað alment kjak við Jensi av Rana um hetta, men eg kann taka eitt

demi: Latum okkum i mynda okkum, at øll tey valevni, sum eru uppstillað, settu sær fyrri at nýta Bibliuna sum »manuskript« á valfundum. Tað høvdu verið fundir...! Onkur tessur til orða: »Nei, hatta takar ikki, sum Jensi sigur, og tað kann eg prógva við at visa á skriftstaðið, sum stendur i Johannesar evangeliinum...« osfr. osfr.

Um soleiðis hevði verið vorðið, so hevði Jensi óivað verið fyrsti maður at á-sanna, at Bibliun varð misbrúkt. Men, Jensi heldur óivað, at líka so leingi, sum hansara flokkur hevur »patent« uppá kristindómin, so er ikki talan um misnýtslu, tí ongín er jú at »diskutera« við. Men, eitt er vist, og tað er, at kristiligi fólkaflakkurin er ikki petti kristiligari enn t.d. javnaðarflokkurin ella sambandsflokkurin, og hann verður tað heldur ikki, so leingi sum Jensi av Rana og hansara háttur at agitera verður galdandi, heldur hinvegin, kanska.

Trúarflokkarnir eru stórir i tali i Føroyum. Munurin millum fleiri av teimum er so stórir, at teittligt agg er galdandi teirra millum. Vit hava nóg mikið av klandri og gomlum aggi innan tinggáttina, sum er, so latið okkum halda hinum agginum uttanfyrri, tí annars verður ikki arbeiðandi meira á politiska vígvøllum.

At enda skal eg heita á tey fólk, sum vórðu villleidd av Jenisi av Rananum, um ikki at vera bangin: Tað er slettis ikki »ókrístiligt« at lata vera við at velja kristiliga fólkaflakkin.

Hogni Mohr, Vágur

Mangla vit barsilsdeyða í Føroyum

Ja, hetta ljóðar óhugnaligt, men hat annað kann ein hugsa, nú vit hava fingið eina nýggja lóg, sum sigur at konur, sum búgva úti á bygð, ikki skulu hava ljósmóður, tá tíðin er komin at fæða barnið, men sjálvur finna útav, nær og hvussu nær koma til Havnar á sjúkrahúsið at fæða. Fyrstilið tykkum tað er kavi og hálla, bert maður og kona á veg til Havnar. Tað kann taka 1½ tíma ella meira, bæði bangin, klára vit tað ella ikki.

Sig mær, hvar er tryggleikin.

Konan skal ganga til kanningar, meðan hon ber barnið, tí hon skal vera trygg, men tá hon skal fæða, so er tað slutt við tryggleikanum, nú skal hon standa einsamall, eingin ljósmóðir er at fáa, nú hon hevur brúk fyrri henni, uttan á sjúkrahúsinum.

Hvor hevur gjørt hesa lóg og hvor hevur ábyrgdina, um nakað ólukkuligt skuldi hent. Er tað sjúkrahústýrið ella ljósmóðurnar ella spariandsstýrið. Er tað sparingin hjá landsstýrinum, so hópí eg at tí reypa tykkum av

hesum megnar sparitakti, nú tit reika runt úti á bygð og biðja fólk velja tykkum. Tí tað eru ikki so nógv fólk, sum vita um hetta. Eg vil hava svar, so

eg veit hvørjum eg skal takka.

Ein sjökkerað, men lukkulig omma

Er jørðin fløt?

Í Føroyum hava vit framvegis idealistar, sum lovpriša Kuba. Helst halda hesi fólk, at jørðin er fløt. Og at siga, at jørðin er rund, er helst ógilliga fas-

cistiskt!

Fascistur meðni.

Við rattið er tað tú sum ræður ferðini!

HÓVLIGA